

Bruselj, 21. november 2019
(OR. en)

14208/19

ESPACE 92

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Svet
Zadeva:	Spodbujanje trajnostnega vesoljskega gospodarstva – <i>orientacijska razprava</i>

V prilogi vam pošiljamo referenčni dokument za orientacijsko razpravo na seji Sveta za konkurenčnost (vesolje) 29. novembra 2019.

I. UVOD

1. Evropska komisija je 26. oktobra 2016 sprejela sporočilo o vesoljski strategiji za Evropo¹, katerega namen je določiti splošno strateško vizijo za dejavnosti Unije v vesolju, obenem pa zagotavljati ustrezno usklajevanje in dopolnjevanje z dejavnostmi, ki jih izvajajo države članice in Evropska vesoljska agencija (*ESA*).
2. Nadaljnje izvajanje vesoljske strategije bi moralo učinkoviteje podpreti obnovo in razvoj evropske vesoljske industrije. To bi industriji omogočilo, da razširi in izboljša dostop do svetovnih in evropskih trgov in vrednostnih verig ter predvsem spodbuja povezovanje vesoljske industrije z obnovo in rastjo drugih sektorjev.
3. Komisija je na podlagi strategije 2016 predlagala uredbo o vzpostavitvi vesoljskega programa EU za obdobje 2021–2027. Besedilo, ki ga je kot skupno stališče podprl Odbor stalnih predstavnikov in o katerem je Evropski parlament glasoval v prvi obravnavi, spodbuja Unijo k podpiranju rasti in razvoja vesoljskega sektorja.

II. VESOLJE OMOGOČA TRAJNOSTNO RAST

4. Svetovno vesoljsko gospodarstvo se hitro spreminja. Trenutni glavni trendi zajemajo povečan javni interes in naložbe v vesoljske dejavnosti, velike tehnološke spremembe, ki onemogočajo delovanje tradicionalnih poslovnih modelov in zmanjšujejo stroške dostopa do vesolja in njegove uporabe („*Novo vesolje*“), vse večjo raven zasebnih naložb v vesoljske projekte ter nadaljnje vključevanje vesolja v družbo in gospodarstvo, ki bo ustvarilo večjo vrednost v vesoljskem in nevesoljskem sektorju. Eden od strateških ciljev vesoljske strategije za Evropo je čim večji izkoristek koristi vesolja za družbo in gospodarstvo EU.

¹ Dok. 13758/16.

5. V Evropi se tako kot v drugih regijah pojavljajo vse večja pričakovanja glede vesoljskih dejavnosti kot gonilni sili za trajnostno rast in ustvarjanje delovnih mest ter zagotavljanju orodij za reševanje družbenih in globalnih izzivov, predvsem digitalnega preoblikovanja in podnebnih ukrepov. Svet za konkurenčnost je septembra 2019 razpravljal o dolgoročni strategiji EU za trajnostno rast², ki je eden od temeljev strateškega načrta EU za obdobje 2019–2024, ki ga je Evropski svet sprejel junija 2019³. Vesolje naj bi bilo eden od dejavnikov, ki bodo v prihodnosti prispevali k trajnostni rasti.
6. Z razvojem in uporabo najbolj naprednih tehnologij, evropske strateške infrastrukture in zmogljivosti ter obsežnih podatkovnih nizov za javno in zasebno rabo je vesoljska politika postala ključni dejavnik za prihodnjo trajnostno rast ter podlago za spremljanje podnebja in uporabe virov, kot tudi za omogočanje hitre digitalne preobrazbe.
7. Nastajajoče inovacije, umetna inteligenca, podatki in gospodarstvo platform so ključni dejavniki za pospeševanje evropske produktivnosti, rasti, blaginje in zaposlovanja kot del svetovnega podatkovnega gospodarstva. Evropska komisija bi si morala prizadevati za nadaljnje spodbujanje inovacij na področju storitev v zvezi z vesoljskimi podatki, povečati podporo za uporabo vesoljskih tehnologij in spodbujati povezovanje znanja in spretnosti ter vzpostaviti mehanizme za spodbujanje izmenjave, skupne uporabe in združevanja podatkov.
8. EU bi si morala prizadevati za prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo, da bi dosegli podnebne in energetske cilje EU do leta 2030, cilje Pariškega sporazuma in cilje trajnostnega razvoja v okviru Združenih narodov. Vesoljska infrastruktura in podatki imajo ključno vlogo pri spremljanju ključnih spremenljivk, kot so toplogredni plini CO₂ in metan, spremljanje sprememb okolja in odzivanje na naravne nesreče.

² Dok. 11965/1/19 REV 1.

³ Dok. EUCO 9/19.

III. VESOLJSKO GOSPODARSTVO MORA BITI SAMO PO SEBI TRAJNOSTNO

9. S povečevanjem dejavnosti v vesolju se tudi od vesoljskega sektorja vse bolj zahteva, da zagotovi odgovorno izvajanje teh dejavnosti. Za ohranitev avtonomnega, zanesljivega in stroškovno učinkovitega dostopa EU do vesolja je treba zagotoviti, da vesolje ostane dostopno.
10. Širjenje vesoljskih odpadkov ostaja najresnejše tveganje za trajnost vesoljskih dejavnosti. V okviru Združenih narodov in drugih ustreznih večstranskih forumov bi morala biti Evropa med vodilnimi pri spodbujanju mednarodnih načel odgovornega ravnanja v vesolju. Smernice o dolgoročni trajnosti v vesolju, ki jih je Odbor ZN za miroljubno rabo vesolja (COPUOS) sprejel junija 2019, spodbujajo države in mednarodne organizacije k sprejetju izvedbenih ukrepov za zagotovitev trajnostne rabe vesolja. Zaradi povečevanja dejavnosti v vesolju je potrebna tudi mednarodna razprava o potrebi po upravljanju vesoljskega prometa.
11. Za nadaljnjo krepitev vodilne vloge Evrope na področju trajnostne rabe vesolja in glede na uvodno izjavo 7 predloga uredbe o vesoljskem programu EU bi si bilo treba prizadevati za preučitev pristopa Evropske unije k ustreznim pogodbam in konvencijam ZN.
12. Kopičenje orbit lahko povzroči nastanek novega trga za ravnanje z izrabljenimi vesoljskimi plovili in deorbitacijo, servisiranje plovil na orbitah in odstranjevanje aktivnih odpadkov na orbitah. Inovativne rešitve na teh področjih so ključni element za trajnostno vesoljsko infrastrukturo in evropsko konkurenčnost. Izjemno pomembno je, da evropski vesoljski sektor prevzame vodilno vlogo pri oblikovanju tega trga.

IV. ZAKLJUČEK

13. Prihodnja evropska vesoljska politika bi morala učinkoviteje omogočiti povezavo vesoljskega sektorja z obnovo in rastjo drugih sektorjev. Z zagotovitvijo vodilnega položaja Evrope na področju digitalne preobrazbe, podnebnih ukrepov in trajnostne rabe vesolja se ponujajo zlasti priložnosti za nove poslovne in medsektorske inovacije.

V. VPRAŠANJA ZA ORIENTACIJSKO RAZPRAVO

14. Glede na navedeno naj države članice izmenjajo mnenja o naslednjih vprašanjih:

1. *Katere ukrepe naj sprejme EU, da bi spodbudila sposobnost vesoljskega sektorja za odcepitev in povezovanje z nevesoljskimi sektorji, predvsem za digitalno preobrazbo in podnebne ukrepe, s čimer bi spodbujali trajnostno rast in obnovo?*
 2. *Kako zagotoviti, da bo trajnost postala pomemben element evropske vesoljske politike? Ali naj Evropa prevzame vodilno vlogo pri trajnostni rabi vesolja in ima dejavno vlogo pri njenem spodbujanju na svetovni ravni in pospeševanju razvoja ključnih trajnostnih tehnologij?*
-